

Најбоља
кратка
прича
Пирота
2015.

Пирот 2015.

Светлана РАДОЈКОВИЋ-МИХАЈЛОВИЋ • Пожаревац

ВРГ

Знаш шта, прабако Кајо, е, сад си ме много наљутила. Од како ти и ја на овај начин комуницирамо, први пут сам те ја прва призвала. Ма, није ваљда да то није правило на небесима. Овде на земљи одавно нема ни реда ни правила.

У тим мојим бесаним ноћима мало, мало па ми банеш ненајављено. Само да знаш, ниси ми увек била добродошла. Чим се упале небеске светиљке и месец помоли главу, ето те. Од свих мојих ноћних посетилаца увек си прва долазила а богома највише се задржавала. Давиш ме твојим саветима, прекорима, све док не цикне зора. Баш лепа захвалност за све ове године што сам ти намињала кафу и то праву а не ону *Дивку*, коју си ти пила. Уз кафу ти наменим и дамску филтер цигару. Однесем ти цвеће, упалим свећу и зурим у ону твоју слику, једину коју си имала. Шта хоћеш више од мене?

Зашто млатиш тим штапом, што ми претиш? Због цигарета да повучем реч. Не разумем, па зар нисмо заједно кришом пушиле у подрумска врата? Оно што јесте, јесте, ниси била неки пушач, али знала си са уживањем да цимнеш по коју. Молим те да престанеш да млатиш тим штапом. Поломићу га, часна реч, на комадиће. Их, колико пута ме је тај штап стигао кад ниси могла да ме ухватиш. Сећам се, да си са њим одлазила и на спавање. Крај узглавља ти је стајао. На жалост

баба, ја одавно нисам дете. У годинама сам оним твојим, кад си жарила и палила не само у нашој породици и фамилији већ и у мали, море и ван ње. Што значи, довољно сам стара да све разумем а још увек млада, да ништа наумљено не може да ми се отме, и да одавно не постоји што ја не смем а хоћу. Често размишљам о теби и дању, све сам убеђенија да ми ти одозго шаљеш неке сигнале. Не знам како, али их шаљеш.

Увукла си се у мој стас, глас, у моју нарав у сваку моју пору. Хвала ти онолико. Зезнула си ме за цео живот. Доброооо. Шта је сад опет? Чему сада то дурење? Аха, добро. Кажеш да не псујем. Извини нисам ни приметила. Али кад смо већ код псовања и ти си знала да опсујеш сочно. Правдала си то говорећи да је боље да и жене псују него да куну. Клетва, говорила си, стигне кад - тад а псовка оде са ветром. И где сад оно стадо? Да, да, код твог "дарежљивог" увлачења у моју личност. По теби су требали и да ми надену име Катарина. Лепо име и много ми је жао што не носим то име. Против кумовске речи се није смело. Кажу, да ниси ни ти зуцнула када ми је кум наденуо ово име које носим.

Зароним главу у шаке, зажмурим, а бројне слике тебе пролазе кроз моју главу.

Нисам те као дете волела, ниси ми се ни свиђала. Спечена, сивог лица, преозбиљна, брза. Једино сам волела да слушам кад запеваш. Послујеш по дворишту или башти и када зачујем *Ајде, Като, ајде, злато* - престанем да се играм и слушам, у уши се претворим сва. Знала си и за

славу да запеваш и сви су те радо слушали, молили су те да певаш још.

На том пољу ти нисам дорасла али су зато моја деца музикалнија и образованија од тебе. Што се тиче саветовања и рецепата за све и свашта, ни ту ти нисам ни до малића.

Рођена си за саветника. Ови данашњи саветници, што за велике паре саветују министре, претседнике, директоре, ни до колена ти нису, а имају неке факултете. Није никакав пропуст што не знаш шта су саветници. Ма батали те саветнике, то ретко ко и зна и разуме, па ником ништа. Ни нас две нико не разуме, па ником ништа. Можда је тако и боље.

Како бре, шта код нас има да се разуме? Ало баба, мућни мало главом, чачни ту страну мозга где стоји логика. Ево, сада ћу да ти објасним: Не дај боже, да неко може обе да види и зна да нам чита миси, како би се о томе говорило. Шта кажеш, ко им крив што су глупи. Лако је теби да тако кажеш, јер би се све преломило преко мојих леђа.

Одмах би се рекло да нисам у винклу. Ни данас та врста говоркања нису безазлена.

Ма где су данас паметнији људи, боље и лакше се живи. Мало сутра. Без извињења дебело си се зајебала или те неко дебело слагао. Од како памтим себе, у животу играм искључиво одбрану. Изубијана сам на све стране горе него онај твој изанђали лавор у коме си држала зрневље за живину. Само ме замајаваш као ови политичари. Нисам у стању да те питам за оно зашто сам те призвала. Колико пута сам ти већ рекла: нисам

одавно дете, баба, ја сам баба. Добро, још нисам прабаба, али боже здравља, биће и то. Само, ипак не бих волела да доживим твоје године. Гледај, поради нешто по том питању, бар их мало скрати.

Јој, јој, исцепа ми главу, баба Кајо! Звекну ме по сред овог жуља. Ау, чврга ми изађе. Маа, пусти ме, ух, како ме боли. Е, сад је доста. Још питаш од чега ми изашао жуљ. Па чворуге излазе од ударца. А жуљ од рада. Пошто ми мозак без престанка ради, и дању и ноћу размишљам, думујем, изашао ми жуљ на мозгу од размишљања. Ни од рада, а ни од размишљања данас вајде нема. То је нешто слично ко оно теби када су излазили рогови од мене када сам била дете. Не дао ти Бог да дођеш код нас кобајаги живих на три дана, ни први дан до поднева не би издржала. Побегла би на онај твој свет, главом без обзира. Ајд, молим те, мало спусти лопту, никако да добијем прилику да те питам за тај рецепт који си ми преписала када ми је било 12, 5 година. Ако закаасним да пренесем тај рецепт ти ћеш да будеш грешна и крива а те ствари нису за шалу.

Начомрди се Каја, исправи, извади уши изнад мараме и упиљи у мене.

... Тога дана сам дошла са Јастребца са камповања на коме је било одржано и такмичење у гимнастичком вишебоју. Моја екипа је заузела треће место у екипном пласману, а ја сам била прва у две појединачне дисциплине и много сам допринела том трећем месту. Боже, како сам била поносна и срећна. Сви укућани су ми постављали нека питања и захтевали да будем опширнија. Ти и тата сте били отсутни. Отац је био на послу а ти

по обичају на пијаци јер је био пазарни дан. Колико се сећам, ни један ниси прескочила док си била жива. Реч по реч и неко ме је ословио "малом Кајом". Тој неславној шали се придружише и остали укућани са подсмехом. Прибегла сам претњи рекавши да ћу да их тужим када се вратиш. Наста мук, па молбе да то не учиним, ја се сажалих и грунуше ми сузе на очи и ја истрчах у доњу авлију да плачем. Твоји неписани закони су се поштовали, а између многих и тај. Свако ко би имао потребу да плаче да се љути или свађа, морао је да оде и искали бес у доњем делу дворишта, где су се шепуриле отрцане учерице. Могao је да бира: Кош, магазу, тор, шталу или пак градину.

... Чучала сам испод инпровизованих дрвених степеница којима се пело у кош и амбар. Дуго, дуго сам ту плакала и стрепела шта ће се догодити када се ти будеш вратила кући. Када сам чула како кажеш *Сад ћу је ја нађем*, хитро се приближавајући буцаку где сам са склонила, отсекох се. Када су нам се очи среле сместа су усахле сузе. Глас нисам могла да изустим. Очекивала сам да ћеш да ме шчепаш за груди и извучеш из тог буцака као много пута до тада. Провукла си твоју жуљевиту руку између два степеника и ставила на моје груди. Престадох и да дишем. Потом си села наспрам мене на један степеник и запитала: *Ко те, Лане моје, тако наљути, да ти то срдашце трепери ко у уплашеног зеке? Јел те ови наши задевaли да си мала Каја?* Хтедох да одговорим али речи нису излазиле из мојих устију. Сва срећа, ко зна шта би се догодило да сам ти одговорила. Ајде, идемо ми у кућу да се

сладимо слатком и попијемо кафу, добро ће обема да дође. Ту ноћ дуго нисам могла да заспим и да разлучим, да ли је све што се догађало између мене и тебе сан или јава. Ипак, осећала сам у дубини своје мале душе да ће се између нас много тога променити.

Следећег јутра, пробудила сам се од твог гласног вабљења живине. У кући глува тишина, нигде никога. Као да те сад гледам: кокошке, ћурке, патке, свуда око тебе док им ти бацаш зрневље из оног твог изубијаног лавора. Одмах ме запита: *Јел ћеш да вадиш воду или да водиш живину у градину? Вадићу воду, не знам ја лепо да вабим живину.*

Теби се није смело рећи нећу и то нисам теби никада изустила. Уз гласно пи пи пи... пуј... пуј... ква ква, ћук, ћук, одлазила си према градини, а живина те послушно следила. Било је пуно празних судова око бунара. Трудила сам се да не проливам воду око опсега, да се не поливам. Завршивши са вађењем воде хтедох да закачим кофу о клин који је био превисок за мене па сам се пропињала на прсте, безуспешно неколико пута.

Дај, ја ћу то - рекла си и спретно окачила кофу. Ухватила си ме за обе руке поседајући ме на пањ из задњег опсега који се није видео од раскошне дудинке на којој сам често "висила". На други пањ си села ти. Гледале смо се неколико тренутака ћутке.

... *Виш', ускоро ћеш и ти да се задевојчиш као све твоје врснице. Већ иду на запис, у коло, на корзо. Због теб ме много стра. Стра' ме од ти момчићи*

који се врзмају око тебе ко копци. Не сметају ми више ни те гаће из којих не изилазиш.

Баба то нису гаће, рекох као из топа.

Ћут! Знам ја да је то шорц, нисам толико глупа. Али за мене су гаће.

Хтедох да ти кажем да ја још немам на себе, али нисам могла да извучем руку из твојих јаких руку да бих шаком прекрила уста. Тада се о томе говорило шапатом више мимиком и са шаком преко устију.

Дете ће те оглоте, орезиле и не смо теб' већ целу фамилију. Опоганиће и оне који ће тек да дођу, тек да се роде, ни криве ни дужне. За част мора свако да се добро потруди. Дис' била целу прошлу недељу? Јој, шта ми кроз главу није прошло. Од вућања од стра', поцепала сам губер очију ми. Слушај шта ти причам; Кад дође време да се са неким момчићем зближиш, и чим осетиш да ти се лице жари да ти се милина разлива грудима, ти одма' бежи, трчи. Узмеш овај врг и запљуснеш се неколико пута дол' ладном водом. Одма ће да друкче размишљаш. Тако неколико пута и ће прегориш. Ти си на мен, брзо ће се оладиш! После сти' мушки мож' дидеш на крај света, длака са главе неће да ти фали.

Рецепт ти је одличан, лично сам га испробала. Е, сад, реци ми, да ли тај рецепт мора искључиво да се вргом примени. Вргова нема одавно а о њиховој примени да не говорим.

Свашта од тебе. Прочитала си брдо књига а о том' не можеш сама да просудиш. Мућни ти сад главом.

Пуче зора, баба Каја се узврпољи и похита за уснулим месецом.

Хвала ти нана Кајо много, одох да одмах "препишем"рецепт мојим унукама, неће им бити на одмет. Страх је и мене да не закасним. Сва срећа, те имам један врг окачен у кухињи као сувенир, уколико са другим судовима не успе примењивање рецепта.